

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/139/2020
Identifikačné číslo spisu: 2215205489
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2215205489.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Mariána Sluka PhD., a JUDr. Igora Belka v sporovej veci žalobkyne Alektum s. r. o., so sídlom v Piešťanoch, Krajinská cesta 32, IČO: 44 721 587, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lazaretská č. 23, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Hudec, proti žalovanej L. H., bývajúcej v Z., J. č. XXX/XX, o zaplatenie 2.976,79 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5 C 193/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 22. mája 2018 sp. zn. 10 Co 151/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Dunajská Streda 1. apríla 2015 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia nesplatenej časti úveru pozostávajúcej z istiny vo výške 2.976,79 € s príslušenstvom. Predmetný úver bol žalovanej poskytnutý na základe Zmluvy o rýchlom spotrebiteľskom úvere s poistením fyzickej osoby dňa 2. júla 2010.
2. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len súd prvej inštancie) rozsudkom z 24. januára 2017 č.k. 5 C 193/2015-66 žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne, keďže nepreukázala svoje postavenie veriteľa uplatnenej pohľadávky a rozhodol o trovách konania.
3. Krajský súd v Trnave (ďalej len odvolací súd) rozsudkom z 22. mája 2018 sp. zn. 10 Co 151/2017 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Rozhodnutie odôvodnil vecnou správnosťou prvoinštančného rozsudku.
4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa 14. augusta 2018 dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), t.j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte

nebola vyriešená. Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru o nedostatku jej aktívnej legitímácie v dôsledku nepreukázania splnenia podmienok pre platné postúpenie predmetnej pohľadávky. Navrhla preto rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) uznesením z 26. júna 2019 sp. zn. 7 Cdo 287/2018 dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP s poukazom na § 422 ods. 1 písm. b/ CSP a žalovanej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) nálezom z 12. mája 2020 sp. zn. I. ÚS 71/2020 - 31 rozhodol, že základné právo obchodnej spoločnosti Alektum, s. r. o., na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 287/2018 z 26. júna 2019 bolo porušené, uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že ústavno-nekonformnou interpretáciou § 422 ods. 1 písm. b/ CSP najvyšší súd znemožnil sťažovateľke ako dovolateľke prístup k dovolaniu ako mimoriadnemu opravnému prostriedku spôsobom, ktorý porušuje základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Dovolací súd viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom (§ 134 ods. 1 a 2 a § 133 zákona o ústavnom súde) pristúpil k opätovnému rozhodovaniu o dovolaní žalobkyne a po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) v čase podania (t. j. 14. augusta 2018) dovolania prípustné, avšak nie je dôvodné.

8. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom argumentovala, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo z nesprávneho vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, to konkrétne: či ustanovenie § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. v znení do 31. decembra 2016 obmedzovalo právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná. Mala za to, že táto otázka nebola dovolacím súdom riešená.

11. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je v danom prípade z hľadiska času podaného dovolania, procesne prípustné. Skúmal preto, či podané dovolanie je dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke).

12. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky

(questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

13. Ako už bolo konštatované, dovolateľka v súvislosti s uplatnením prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vymedzila právnu otázku a to, či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení do 31. decembra 2016 obmedzovalo právo banky postúpiť na tretiu osobu len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia už splatná.

14. Dovolací súd dáva do pozornosti, že uvedenú problematiku vyriešil dovolací súd v rozsudku z 15. decembra 2020 sp. zn. 5 Cdo 36/2020, ktorý bolo uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 1/2021 pod R 4/2021, ktorého právna veta, druhá časť, udáva, že: "... ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení do 31. decembra 2016 oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná".

15. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že uvedené rozhodnutie rieši spor medzi totožným žalobcom, pri totožnom skutkovom a právnom stave a dovolací súd sa s právnym názorom plne stotožňuje i v tejto predmetnej veci.

16. Ako už dovolací súd v citovanom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 36/2020 uviedol : „, vo všeobecnosti platí, že postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena sa nedotýka práv ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas dlžníka. Zámerom právnej úpravy postúpenia pohľadávky je zabrániť tomu, aby postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu právneho postavenia dlžníka. Za týmto účelom sa mu zachovávajú všetky námietky proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietať voči tejto pohľadávke svoje vzájomné pohľadávky. Následky postúpenia sa tak predovšetkým prejavujú v právnom postavení postupcu, ktorý stráca postúpenú pohľadávku so všetkým príslušenstvom i právami s ňou spojenými. Postupník sa na základe postúpenia pohľadávky stane veriteľom namiesto postupcu a pohľadávku nadobudne so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Keďže ide o významnú zmenu v osobe veriteľa, Občiansky zákonník ustanovuje pre postúpenie pohľadávky písomnú formu a zároveň ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia. Osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie potrebné.

Podľa § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Z dôvodovej správy k zákonu o bankách vyplýva, že zákonodarcu úpravou § 92 ods. 8 mal na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky,

úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priechilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.“

17. Aj v prejednávacom prípade sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi zákonnými podmienkami platného postúpenia pohľadávky z úveru je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžnikovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku.

18. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu v prejednávanej veci dospel k záveru, že nedošlo k platnému postúpeniu splatnej pohľadávky a správne súdy uzavreli, že s poukazom na ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka tak mohol postupca urobiť len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Takýto postup je podmienený splnením povinnosti vyzvať dlžníka na plnenie splatnej splátky s tým, že k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu môže dôjsť najneskôr do splatnosti ďalšej splátky. Postupca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ešte pred postúpením pohľadávky. Uvedená skutočnosť je zrejme z toho, že žiaden doklad osvedčujúci dodržanie zákonom predpísaného postupu zo strany postupcu do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo strany postupcu nebol predložený. Pokiaľ nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru zákonným spôsobom, nie je možné urobiť záver o tom, že by úver s úrokmi z neho bol splatný. Splatnými sa do tej doby mohli stať jednotlivé splátky úveru, so zaplatením, ktorých bola žalovaná v omeškaní.

18.1. Ako už bolo uvedené, podľa názoru dovolacieho súdu ustanovenie § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky umožňovalo banke právo postúpiť inej osobe (a to aj osobe, ktorá nie je bankou) len splatnú pohľadávku, resp. časť pohľadávky, ktorá je splatná, a v tomto prípade došlo k postúpeniu nesplatennej pohľadávky, išlo preto o postúpenie v rozpore s uvedeným ustanovením, a o absolútne neplatný právny úkon v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

19. Dovolací súd uzavrel, že právne posúdenie otázky, ktorú uviedla dovolateľka, odvolacím súdom zodpovedá záverom dovolacieho súdu a v súčasnosti je takéto právne posúdenie už súčasťou judikatúry dovolacieho súdu (R 4/2021). Dovolanie ohľadom tejto otázky bolo prípustné, vzhľadom na skutočnosť, že v čase podania dovolania išlo o otázku dovolacím súdom neriešenú, avšak nedôvodnú.

20. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

21. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, a preto podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP jej priznal dovolací súd nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.